

VI. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

Východiska

Hodnocení žáků směřuje k tomu, aby žáci i jejich rodiče získali dostatečné informace o tom, jak jsou zvládány požadavky na ně kladené ŠVP, a také k tomu, aby vedení školy, učitelé i veřejnost byli seznámeni s tím, jak jsou naplňovány cíle stanovené ŠVP. Hlavní důraz je kladen na zjišťování souvislostí a okolností, které výsledný stav ovlivňují. Výsledkem propojení informací je zpětná vazba, důležitá pro žáky i další práci vedení školy a učitelů.

Pravidla pro hodnocení žáků

Způsoby hodnocení, zásady hodnocení a klasifikace žáka učitelem

1. Hodnocení žáka je organickou součástí výchovně-vzdělávacího procesu a jeho řízení. Průběžně (díleční výsledky – přímo v průběhu výchovně vzdělávacího procesu) a souhrnně (za konkrétní vzdělávací období – na konci každého čtvrtletí) poskytuje učitel nezbytnou zpětnou vazbu a pravdivý obraz o tom, s jakým úspěchem se žákovi daří dosahovat konkrétních výstupů vedoucích ke klíčovým kompetencím a gramotnostem.
2. Učitel využívá hodnocení zejména k pozitivní motivaci žáka, podněcuje jeho zájem o doplňování a upevňování získaných vědomostí, dovedností a návyků a o zvládnutí širší problematiky daného vyučovacího předmětu. Při klasifikaci uplatňuje učitel přiměřenou náročnost a pedagogický takt, přihlíží k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl pro určitou indispozici ojediněle zakolísat.
3. V hodnocení žáka nedává ŠVP přednost žádné formě s tím, že stejně jako výběr postupů při výuce je i výběr vhodných metod a forem hodnocení žáka plně v rukou a odpovědnosti učitele. Při volbě vhodného způsobu hodnocení vyučující vždy zváží především jeho dopad na motivaci žáka, aby dále rozvíjel své vlohy a využíval své rezervy. Je žádoucí, aby si kvalitní zpětnou vazbu dovedli žáci postupně také vytvářet sami a naučili se vlastnímu kritickému sebehodnocení a hodnocení svých spolužáků.
4. Základem formálního hodnocení je tradiční klasifikace v pětistupňové stupnici, která se řídí všeobecně platnými školskými právními předpisy a Vnitřní klasifikačním řádem školy, který je součástí Školního řádu školy. Jiné formy, jako např. slovní hodnocení žáka, různé bodovací stupnice apod., užívá vyučující jen jako vhodný doplněk klasifikace nebo pro získání podkladů pro závěrečnou klasifikaci.
5. Získávání podkladů a stanovení podmínek pro hodnocení a klasifikaci probíhá:
 - a. soustavným diagnostickým pozorováním žáka
 - b. soustavným sledováním výkonů a připravenosti žáka na vyučování
 - c. různými druhy zkoušek (např. ústní, písemné, grafické, praktické, pohybové atd.) dle specifik jednotlivých předmětů
 - d. analýzou výsledků různých činností žáka (např. aktivita při výuce, pozornost)
 - e. zaujetí pro předmět, zapojení do odborných exkurzí, laboratorních prací atd.
 - f. analýzou mimořádných výsledků žáka v některých činnostech, např. v předmětových soutěžích a olympiádách
6. Chování žáka žádným způsobem neovlivňuje klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech.

Autoevaluace školy

Vzdělávání je založeno na zásadách hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k dosahování cílů stanovených zákonem a vzdělávacími programy.

Autoevaluace je prováděna pracovníky školy podle předem určených kritérií (vzhledem ke stanoveným standardům). Účelem autoevaluace je poskytnout zpětnou vazbu pro další rozhodování s úkolem ověřit kvalitu a úroveň dosažených výsledků vzhledem k projektovaným cílům, které si škola stanovila. Podrobný popis a analýza autoevalace školy je každoročně součástí výroční zprávy školy za daný školní rok.

Oblasti autoevaluace

Vlastní hodnocení školy se zpracovává jako východisko pro výroční zprávu školy dle s § 12, odst. (2) z. č. 561/2004 Sb.

Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy jsou stanoveny v souladu s § 8, odst. (2), bodu a) až f) Vyhlášky č. 15 / 2005 Sb. ve znění vyhl. č. 225/2009 Sb. podmínky ke vzdělávání (prostorové a materiální, hygienické, bezpečnostní, psychosociální, personální, organizační a podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných) a dle pokynu zřizovatele (struktura výroční zprávy).

Co hodnotíme?

- průběh vzdělávání
- podpora žáků
- spolupráce s rodiči
- vliv vzájemných vztahů osob ve vzdělávání na jeho výsledky
- výsledky vzdělávání
- řízení školy, personální práce
- další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)
- úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

Cíle a kritéria autoevaluace

Cíl je reálně dosažitelný, měřitelný, jasný a stručně formulovaný záměr, kterého chceme v dané oblasti autoevaluace a v jistém časovém intervalu dosáhnout. Gymnázium si samo určuje, co považuje za kvalitu, tj. ty hodnoty, na které se s ohledem na své priority vyjádřené v dokumentu Vize a cíle školy zaměří. Smyslem a cílem vzdělávání školy je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání (další studium a celoživotní vzdělávání) a uplatnění ve společnosti.

Nástroje autoevaluace

Které informace a odkud je získáme?

Pro potřeby autoevaluace školy využíváme nejen nástroje InspIS DATA, ale i vlastní šetření.

Přehled konkrétních autoevaluačních nástrojů

a) testování výsledků očekávaných výstupů pomocí vhodných, standardizovaných testů vlastních, ale zejména externě dodávaných profesionálními institucemi jako Cermat, ČŠI apod.; zjišťovaným výsledkem je, kromě porovnání výsledků různých skupin, vždy zejména přidaná hodnota, tj. výsledek nesouvisející s možností výběru na vstupu, ale se ziskem každého žáka

- b) interní benchmarking (hospitace, a to nejen uskutečňované vedením školy, ale zejména vzájemné návštěvy v ukázkových hodinách jako příklady dobré praxe, motivace a inspirace, kolegiální hospitace, hospitace předsedů PK, hospitace uvádějících učitelů u učitelů začínajících a naopak)
- c) pozorování, prohlídka
- d) SWOT analýza (realizovaná ředitelem školy na konci 6letého funkčního období pro stanovení další koncepce školy)
- e) studium nejruznějších písemných podkladů (rozborů, anket, hodnocení a zpráv)
- f) ankety a dotazníky (pro žáky, učitele, případně rodiče či absolventy), sociometrické šetření, portfolio dosažených úspěchů školy, učitele či žáka
- f) externí benchmarking (úroveň sledované oblasti zjišťovaná vzájemnými pracovními návštěvami obdobných škol, zejména těch, které poskytují příklady dobré praxe)
- g) evidence a veřejné vyhodnocování výsledků žáků v předmětových a sportovních soutěžích a olympiádách (na úrovni školy, okresu, kraje a ČR, event. mezinárodním)
- h) rozhovor (např. setkání a diskuse vedení školy se zástupci žáků, např. studentkou radou)

Oblasti hodnocení

1. Koncepce a rámec školy

V rámci autoevaluační činnosti se gymnázium systematicky zaměřuje na ověřování kvality řízení, rozvoje a celkového klimatu školy, přičemž sledujeme míru naplňování naší vize a strategie rozvoje v každodenní praxi i v rámci školního vzdělávacího programu. Hodnocení v této oblasti se soustředí na efektivitu organizačních pravidel a funkčnost mechanismů, které zajišťují otevřenou a konstruktivní komunikaci mezi vedením, pedagogy, žáky i rodiči a umožňují jejich aktivní participaci na chodu a rozvoji školy. Klíčovým indikátorem kvality je pro nás schopnost udržovat bezpečné, vstřícné a podnětné prostředí, které minimalizuje rizika a podporuje osobnostní růst všech aktérů, a zároveň úroveň spolupráce s vnějšími partnery, která potvrzuje naši roli jako aktivní a přirozené součásti regionu.

Pro účely autoevaluace školy uvádíme přehled sledovaných oblastí řízení, indikátorů jejich kvality a použitých metod takto:

- a. Kvalita systémového vedení, koncepční záměr rozvoje školy a strategie řízení: *Sledujeme míru naplnitelnosti a vyhodnotitelnosti cílů stanovených v koncepčním záměru rozvoje školy, přičemž analyzujeme koncepčnost řídicích činností a strategické směřování školy pomocí interní dokumentace a diskusí vedení školy.*
- b. Plánování a efektivita organizace školy: *Zaměřujeme se na účinnost organizační struktury ve vztahu k řízení školy, účelnost rozvrhu hodin a míru participace pedagogických pracovníků na chodu školy; k ověření efektivity využíváme sebehodnocení učitelů a analýzu vnitřních organizačních směrnic.*
- c. Metodická podpora kvality výuky a personální rozvoj: *Sledujeme koncepčnost personálního rozvoje, provázanost dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) a samostudia s aktuálními potřebami školy, systematickou podporu začínajících učitelů a aktivní prosazování progresivních trendů ve vzdělávání prostřednictvím evaluace hospitační činnosti a skupinových diskusí.*
- d. Efektivita hospitační činnosti a kontrolní systém: *Hodnotíme kvalitu a efektivitu kontrolních mechanismů zaměřených na výsledky vzdělávání, průběh výuky a provoz školy, přičemž výsledky hospitací reflektujeme skrze zpětnou vazbu a sebehodnocení pedagogů.*

- e. Školní řád a pravidla hodnocení: *Pravidelně posuzujeme kvalitu a aktuálnost školního řádu a transparentnost pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, a to na základě analýzy školní dokumentace a dotazníkového sebehodnocení žáků i učitelů.*

Při sledování těchto jevů vycházíme z analýzy školní dokumentace (strategické plány, školní řád, hospitační záznamy), skupinové diskuse (pedagogické rady, metodická setkání) a cílené sebehodnocení všech relevantních aktérů – tedy vedení školy, pedagogického sboru i žáků.

2. Pedagogické vedení školy a pedagogický sbor

V rámci autoevaluační činnosti se gymnázium systematicky zaměřuje na aktivní roli vedení školy v oblasti řízení pedagogických procesů, monitorování, vyhodnocování a přijímání účinných opatření. Důraz klademe na vytváření zdravého a podnětného školního klimatu, péči o vzájemné vztahy mezi pedagogy, žáky i rodiči a na zajištění optimálních personálních a materiálních podmínek pro vzdělávání. Kvalita školy je vnímána jako přímý odraz profesionality pedagogického sboru; proto sledujeme odbornou zdatnost, kvalifikaci a respektující přístup vyučujících, jejich vzájemnou spolupráci, podporu demokratických hodnot a soustavný profesní rozvoj každého člena sboru.

Pro účely autoevaluace školy uvádíme přehled sledovaných oblastí, indikátorů a metod takto:

A. Pedagogické vedení školy a vnitřní/vnější spolupráce

- Sledované jevy: *Aktivní řízení, monitorování a vyhodnocování práce školy včetně přijímání účinných opatření, tvorba zdravého školního klimatu a péče o vztahy, personální podmínky, profesní rozvoj pedagogů a podpora začínajících učitelů, materiální podmínky a účelné nakládání s finančními prostředky a vybavením, vlastní profesní rozvoj vedení školy.*
Specifické oblasti spolupráce a řízení: *Spolupráce se zřizovatelem a městem (majetek budovy), spolupráce členů vedení mezi sebou, s kanceláří školy, provozními zaměstnanci, předsedy předmětových komisí, školním poradenským pracovištěm (ŠPP), pedagogickým sborem, rodiči a s jinými řediteli.*
- Ukazatele stavu: *Vyhodnotitelnost a realizovatelnost stanovených cílů a koncepčnosti řídicích činností, účinnost organizační struktury a kvalita komunikace napříč všemi složkami školy (vedení, kancelář, provoz, pedagogický sbor, ŠPP, předmětové komise), kvalita a efektivita partnerských vztahů (zřizovatel, město, externí školy a ředitelé), cílená péče o personální rozvoj, DVPP, samostudium a metodická podpora začínajících učitelů, hospodárnost, péče o finance, rozvoj a účelné využívání materiálně-technického vybavení a budovy školy.*
- Metody: *Analýza školní dokumentace (zápisy z porad, plán práce, hospitační záznamy, rozpočty a investiční plány), skupinová diskuse (porady vedení, setkání s předmětovými komisemi, ŠPP a provozním úsekem), sebehodnocení vedení školy a zpětná vazba od zaměstnanců a zřizovatele.*

B. Pedagogický sbor a kvalita jeho práce

- Sledované jevy: *Kvalifikovanost, odborná zdatnost a profesionalita pedagogů, vstřícný a respektující přístup při komunikaci se žáky, rodiči a kolegy, aktivní spolupráce, vzájemná podpora a poskytování zpětné vazby ve sboru, podpora*

demokratických hodnot a občanské angažovanosti žáků, aktivní přístup pedagogů k vlastnímu profesnímu rozvoji.

- Ukazatele stavu: *Úroveň odborné aprofbovanosti výuky a průběžný profesní růst vyučujících, kvalita komunikace, konstruktivní řešení zpětné vazby a výsledky vzdělávacího procesu, intenzita a účinnost spolupráce uvnitř pedagogického sboru (např. v rámci předmětových komisí).*
- Metody: *Analýza výsledků vzdělávání žáků a výstupů z hospitační činnosti, skupinová diskuse a metodická setkání pedagogického sboru, sebehodnocení pedagogů a dotazníková šetření zaměřená na klima a spolupráci.*

3. Výuka

V rámci autoevaluační činnosti se gymnázium systematicky zaměřuje na kvalitu a efektivitu vzdělávacího procesu, přičemž implementujeme principy výuky, které přizpůsobují volbu cílů, prostředků a metod individuálním schopnostem žáků. Důraz klademe na harmonický rozvoj vědomostí, dovedností i postojů na bázi věku přiměřeného kritického sebehodnocení a na přesvědčení o možném rozvoji každého žáka. Klíčovým prvkem naší práce je propojování učiva s reálnými životními situacemi, vedení žáků k samostatnému objevování souvislostí a vytváření podnětného a bezpečného prostředí, které podporuje jak kognitivní, tak sociální a osobnostní růst.

Rozbor sledovaných oblastí, ukazatelů a metod

- Sledované jevy: *Průběh vzdělávání se zřetelem k vytváření cílových kompetencí ŠVP, sociální a osobnostní rozvoj žáků a uplatňování individuálního přístupu, dodržování a aplikace pravidel hodnocení výsledků vzdělávání žáků.*
- Ukazatele stavu: *Podpora vytváření klíčových kompetencí ŠVP a kvalita jednotlivých oblastí vzdělávání (příprava, organizace, metody, motivace, komunikace a klima v hodinách), vyváženost struktury vyučovacích hodin s ohledem na věk žáků, logická návaznost učiva a respektování různých stylů učení. účelnost použití metod, forem práce a efektivita využívání učebnic, pomůcek, digitálních i dalších zdrojů, míra prostoru pro skupinové a individuální aktivity, vyjádření vlastního názoru a rozvoj kritického myšlení, vstupy motivačních metod, průběžná motivace během výuky, prověřování výchozích znalostí a systematické sledování vzdělávacího pokroku každého žáka, průběžné vyhodnocování výsledků učení, vedení žáků k sebekontrolě a sebehodnocení a zajištění optimálních psychosociálních podmínek výuky.*
- Metody: *Analýza školní dokumentace (školní vzdělávací program, pravidla hodnocení, přípravy učitelů na vyučování), přímá kontrola a pozorování (hospitační činnost vedení školy a předmětových komisí), skupinová diskuse (reflexe výuky na metodických sdruženích a pedagogických radách), sebehodnocení vedení školy, třídních učitelů a vyučujících, hodnocení žáků (zpětná vazba od žáků na výuku a klima ve třídách).*

4. Vzdělávací výsledky žáků

V rámci autoevaluační činnosti se gymnázium systematicky zaměřuje na vyhodnocování výsledků vzdělávání jakožto klíčového ukazatele kvality naší práce. Sledujeme, zda naši žáci dosahují znalostí, vědomostí a kompetencí, které odpovídají požadavkům školního

vzdělávacího programu a zajišťují jejich úspěšnost v dalším studiu i v životě. Důraz klademe na průběžné sledování individuálních posunů každého žáka, motivaci k co nejlepším výkonům podle jeho schopností, podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a na systematickou analýzu úspěšnosti našich absolventů, jejíž výsledky zpětně využíváme ke zkvalitňování vzdělávacího procesu.

Rozbor sledovaných oblastí, ukazatelů a metod

- Sledované jevy: *Výsledky vzdělávání vzhledem ke stanoveným cílům vzdělávání, sledování individuálních posunů žáků a uplatňování pedagogických opatření, úspěšnost žáků v průběhu studia, při jeho ukončování a v dalším vzdělávání či profesní dráze.*
- Ukazatele stavu: *Efektivní systém zjišťování výsledků vzdělávání a zvládání očekávaných výstupů podle ŠVP, dosahování cílových kompetencí a dovedností, velmi dobré výsledky v testech a zkouškách, nízký počet neúspěšných a kázeňsky trestaných žáků při současném zajištění vysokého stupně podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, výsledky a umístění žáků v předmětových soutěžích a olympiádách, úspěšné uplatnění absolventů v dalším studiu a jejich úroveň společenského a kulturního chování.*
- Metody: *Analýza školní dokumentace (vysvědčení, protokoly o maturitních zkouškách, statistiky přijímacích zkoušek na vysoké školy, záznamy o soutěžích), kontrola a pozorování (sledování průběžných studijních výsledků a aktivity žáků), skupinová diskuse (reflexe výsledků na pedagogických radách a předmětových komisích), sebehodnocení vedení školy, třídních učitelů a vyučujících, hodnocení žáků (zpětná vazba od žáků a dotazníková šetření k úspěšnosti a klimatu).*

5. Podpora žáků při vzdělávání, spolupráce s rodiči, vzájemné vztahy

V rámci autoevaluační činnosti se gymnázium systematicky zaměřuje na zajištění spravedlnosti a rovných příležitostí při přijímání žáků i v průběhu jejich vzdělávání. Důraz klademe na poskytování cílené individuální podpory všem žákům, kteří to potřebují, a na vytváření vstřícného, bezpečného a přátelského prostředí. Nedílnou součástí našich snah je úzká a otevřená spolupráce s rodiči, budování silných a důvěrných vzájemných vztahů a efektivní komunikace, která umožňuje, aby rodina a škola táhly za jeden provaz. Vedení a pedagogický sbor přitom demontují vysoká očekávání od všech žáků, dbají na jejich osobnostní rozvoj, toleranci a prevenci jakéhokoli vyčleňování z kolektivu.

Rozbor sledovaných oblastí, ukazatelů a metod

- Sledované jevy: *Kvalita výchovného poradenství a poskytování účinné podpory žákům, přístup k informacím pro žáky, rodiče a pedagogický sbor, využívání žákovské a rodičovské iniciativy a kvalita jejich spolupráce se školou, vztahy mezi školou, žáky a rodiči a jejich dopad na vzdělávání, vztahy se zřizovatelem a školskou radou, celkové klima a kultura školy.*
- Ukazatele stavu: *Účinnost a provázanost činnosti výchovného poradce, školního poradenského pracoviště a speciálních podpůrných opatření s reálnými potřebami školy, žáků a rodin, transparentnost a dostupnost informací pro zákonné zástupce, žáky i zaměstnance, kvalita spolupráce rodičů se školou, aktivní využívání jejich*

námětů, připomínek a iniciativy, úroveň a kvalita spolupráce s externími odbornými pracovišti (pedagogicko-psychologické poradny, středý prevence apod.), existence silného pocitu sounáležitosti a hrdosti na školu (tzv. školní identita), míra vzájemné důvěry mezi žáky, rodiči, učiteli a vedením školy, celková úroveň morálky žáků i pedagogů a kultura vzájemných vztahů.

- *Metody: Analýza školní dokumentace (zprávy výchovného poradce, individuální vzdělávací plány, zápisy ze školské rady a třídních schůzek, interní směrnice), skupinová diskuse (setkání s rodiči, jednání školské rady, porady pedagogického sboru a ŠPP), sebehodnocení vedení školy, učitelů a žáků (evaluační dotazníky zaměřené na klima školy, komunikaci a spokojenost s poskytovanou podporou).*

Výroční zpráva o činnosti školy

Osnova výroční zprávy je dána Školským zákonem a její struktura je upravena dle zásad aktuálně platných směrnic směrnice Krajského úřadu Středočeského kraje a vyhlášky 15/2005 Sb. Součástí výroční zprávy je dle této směrnice i část týkající se autoevaluace školy.